

ایران آدلانان یترده نەلر اولۇر؟! Iran adlanan yerdə nələrlər olur!?

ائەلە اۆزۈنۈز دە گۆردۈنۈز . سىچىگىلەردن اۆنچە نامزدلر) سىچىگى نىشانلىلار (ارديبىلده تېرىزده حثىدەر بابا اۆخۇدۇلار . بىزىمكىلەردە جاواب اولاراق دئىلەرگى ، بىزە شعر اۆخۇمايىن . سىزە بىزە ائەلە ھامى بىلىرگى ، بىزىم گىنچلر بىزى - جوانلار بىزى قىران فار سىدر .

حثىدەر بابا دئىنەدە اۆدەر بابىجان نظردە تۇتۇلۇر . ائەلە اۆدەر بابىجانلى شاھ دۈۈروندە قىصد ائىدىلەر . شاعىرلىرىمىزى الى باغلى كئىندىن تۇتۇپ آبارىيلار . ايندى دە احمدى نۇاد داخىل اۇلماقلا ھامى گەلىپ بىزە حثىدەر بابا اۆخۇر . اۆدەر بابىجانلىلاردا بۆتون تارىخى تجروبلەر نظره آلىپ گۆر زەلىيرگى ، گۆرەك بۇ داۋادا كىم قالىپ گەلىجك ، اۇنۇنلا قاباقچادان دانىشماق لازىمىدەر . چۈنكى بۇرادا بىر ماقاما فېكىر وقرمك لازىمىدەر . بۇرادا داھا احمدى نۇادين ، خانمەنەى نىن بۇخ ، آرتىق عانابەلرەين - كىلانلارەين داۋاسى گئىدەر . بۇنلارەين اۇغۇللارەين قىين آراسىندا داۋا گئىدەر . رەفسنجانى نىن اۇغۇللارەين وە قىزلارەين دا مەتىنگلەردە اىشتىراك ائىدەر . فايىزە خانىم وە مەھدى اىككى سىدە مېلىۈنچۇدۇلار . (ائالارەين نجفدە باشىندا پىتى ساتىردى ، بۆتون بۇ آغلار شاھا اۇنۇن قارداش باجىيلارەين اىراد تۇتۇدۇلار - آدابلى) آيت ائەلە خانمەنەى نىن اۇغۇلۇ مصطفانا آتاسىنا دئىپگى ، سىن خرچىنگ آزارلىغىندان اولرسن ، ائەلە ائەدەك كى . احمدى نۇادى بىمىزە پرتۇيدىنت ساخلاياق . اىمكەنلارەيمىز وار . سىندن سۇنرا اۆزۈمۈ اعلان ائىدىم وە اۆتۇرۇم سۇنۇن كۇرسۇندە . چۈنكى زامانىندا خەمىنى اۆلدىن سۇنرا خانمەنەى نى تتر بىرئە جانئىن اعلان ائىدىلەر . تاكى باشقا مۇلازلارەين سىسى چىخماسىن . بۇنلاردا بۇندان قۇرخۇلار . بۇدۇرگى ، مصطفى خانمەنەى نىن باينىدا فايىزە خانىم وە مەھدى وە رەفسنجانى دۇرۇلار . حتا رەفسنجانى نىن بۆتون عانابەلەسىنى حسى ائىتمىشەلەر . سۇنرادان قىزىنى بۇراخىدلار . رەفسنجانى چۇخ مۇزىدەر . دونن اىكى ھفتەن سۇنرا اىككى - اوچ كىلمە بۇمۇشاق دانىشىدەر . چۈنكى بىلىرگى ، نىظام گئەدەككىدەر . ائەلە سىچىگىلەردن اۆنچىدە رەفسنجانى خانمەنەى بە مەكتۇب باز مېشىدەر . و دئىمىشەى كى نىظام گئەدەككىدەر . اۇ زاماندا خانمەنەى اۇنا دئىمىشەى كى ، بۇ نە سۆزدۈر يازىرسان؟ نە اوچون جماعتىن آراسىندا اىخىشاش سالىرسان رەفسنجانىدا دئىمىشەى كى ، سنى اۇرانا مەن قۇبۇمۇشام . بۇردان نىظام گئىدەر . دىگەر طرفىندە سىچىگىلەردە نظارەت ائەن كئىمكىچىلەر شۇراسىندا آيتالە خەزەرى وار . اۇنۇن اۇغۇلۇ مەھدى خەزەرىنى دونن حسى ائىدىلەر . چۈنكى چىخىپ دئىپگى ، مەن اتم دئىلەر .. مەنە دئىپىرگى بۇخۇدا اىمام زامانى گۆرمۈشم . اۇ مەنە دئىپىرگى ، سىن وە اۇغۇلۇن احمدى نۇادى دىكەلمەلى سىنىز . اۇغۇلۇ آتاسىنا دئىپىرگى ، بۇخ ، انا سەن اۇ سۆزلىرى اىمام زامان بۇخ ، حسىن شرىمەندارى وە باشقالارەين دئىپىدەر . اۇ دوشوب اعترىاضچىلارەين اۆتۇندە گئەدەر كىن حىسە آلىيلار . لاكىن بىر قەدەر سۇنرا بۇراخىيلار . اۇرادا نۇدۇلۇ مۇلازلارەين عانابەلەرى نىن وار - دۆلەتلىرىنىن داۋاسى گئىدەر . بۇ تضاددارلاردا . اۇ قەدەر دەرىنەشەپ كى ، ايندى آرتىق بۇنۇ ھىچ كىم دوزلەدە بىلمىز . بىز ايسە اىككى طرفلى حاضىر اۇلمالىيىق . دونن قۇزىنى اۆدەر بابىجان دۆلەتىمىز شىمۇن پىرئىسى رەسمى سقرلە دعوت ائىدەر ، ايران آدلانان پىرئىن نەچە دئىلەرلر پرتۇيدىنتى ايسە ۲۰ مىللت وكىلى ايلە اعترىاض ائىدىلەر . اۆز ائەلەچىلەرىنى گشرى چاغىرىيلار . وە گتيرىپ بۇش پىردەن كىمەنى بۇخارى چىخارا بىلمەىرگى .

اۇدا تجروبلەى مھارەتەندە ن دئدى كى ، بعضى تئەراندا اۇلان اىقتىسادى وضعىتى اۇستانلاردا باباق . گەلىن اىندىكى اباتلارى آرتىرىپ ۵۰ بە چاتەدراق . كرۇبە دئىمىشەى كى ، گەلىن اناياسانى دەيشك . ۱۹ نچۇ وە ۱۵ - نچى مادەلرەين آدنى چكىمىشەىر . لاكىن ھەر شئىنى اۇنۇتماق اۇلماز كى ، پرتۇيدىنت اۇلسايدى بئەلە كرۇبە دە بۇ ايشى گۆرە بىلمەىدەر . پرتۇيدىنتىن بۇنا صلاحىيىتى بۇخۇدۇر . گىنچلر اۆرۇسۇنۇن قارشى سىندا وئرىلەن وەندەلر اۇقەدەر چۇخۇدۇر كى ، ايندىكى آرتىق نە مېر حسىن مۇسوى ، نەدە كرۇبە سۆزۈندە ن دۆنە بىلەر . بىر طرفىندە اۇنلارەين ھىچ بىرىنى حسىن ائەدە بىلمەىلەر . اۆزۈنۈز دە گۆردۈنۈز كى ۵۴ گون ساكىت لىكەن ن سۇنرا قۇبا مسجىدەندە كى مېتىنگە نە قەدەر اينسان ائىتمىشەىر . واختى ايلە خاتمەنى نىن ايلك سىچىگىلەرىندە اينسانلار ال چالاندا رۇئىم دئدى كى ، بۇ نەدەر ؟ اينسانلار فېت چالەر ، ال چالەر ، بۇنلار كافر دەر . ايندى ايسە گۆردۈك كى ، اينسانلار مچىدەين اىچىندە ، ائەلە خانىملاردا داخىل اۇلماقلا فېتە چالەر ، ائەدە چالەر . نىدا خانىم آغ سۇلطانلى نىن وە باشقا خانىملارەين اۆلۈمۈندەن سۇنرا اينسانلار داھا قۇرخۇمۇلار . اۆدەر بابىجان جىمھورىيەتە بعضى دئىپىرلەر كى ، ائەلە ايران آدلانان پىردە ھەر ۳۰ ايلدن ن بىر اىتقېلاب اۇلۇر . قئىد ائىتمەلى بىم كى ، بۇ ائەلە باشقا اۆلكەلەردە دە اۇلۇر . چۈنكى اينسانلار ۳۰ ايلدە جاننا گەلىر ، قۇرخۇ تۆكۈلۈر . ايران آدلانان پىردەدە داھا ھىچ كىم بۇ رۇئىمدەن قۇرخۇمۇر . باتىي دونىياسىنىن بۇ ساۋاشدا رۇلۇندان دانىشماق ، گوروروك كى ، اۇنلار طرفىندەن ساۋاش تئەرانىن كۈچلەرىندە دئىپل ، مئىدىيادا ، ائىتئىرىشەدە ، مۇدئىن واسىطەلەردە گئىدەر . دىقت ائىتمىز بۇ مەسلەلەردە داھا سۇبۇق ساۋاش ، باخۇد جاسۇلۇق زامانى كئىمىشەىر . مېثال اوچون بىبىسى تئولوزىياسى ۲۴ ساعات بۇ مەسلەنى گۈندەمە ساخلاير . قۇقۇلۇدە فارس دېلەندە باينىنا باشلايىپ وە ساپەر . بۇنلار رۇئىمىن بىلىنى قىيرىلار . ائەلە بۇ باتىي (غرب) دونىياسىنىن اىستىراتئىسىدەر . اۆدەر بابىجان توركلەرنە گەلىدەكە ايسە اۇنلار ھىچدە ساكىت قالماييلار . ايندى اۇنلار بىر گۆزۈلم مۇوققى تۇتۇلار . تاكى گۆرسولەر مېر حسىن مۇسوى ھارا گئىدەر . ائەلە اۇنلارەين اۆز سۆزلىرىلە دئىمەلى اۇلساق ، اۇنلاردان ھەر طرف اۇ بىرى طرفى ، بىر - بىرىنى قىرسالاردا بۇ اۆدەر بابىجانىن وە اۇرادا اۇلان خالقلارەين خئىرىندەر . فارس شۇۋىنىست اىرچى رۇئىمىنىن اۆتۇرىتەسى داھا سىنىپىدەر . دونن رۇرنالىستلردن بىرى سۇرۇشۇدۇر كى ، بۇ ساۋاش سىلاھلى قارشى دۇرما ضاتن مۇجۇدۇر . بىلىرىستىز كى ، اۆلكەنىن دۆرد بىر طرفىندە سىلاھلى مۇجادىلە گئىدەر . بئەلە گئىشە پۇلىسەن ، دۆلەت خىدەمتچىلەرىندە ، رەسمى قۇولەردن باشقا جماعتلە سىلاھلانماغا باشلاسا ، گۈرمان وار كى ، بئەلە مقاملاردا اۆزۈنۈ بىرۇزە وئرسىن . اۆدەر بابىجانلىلاردا بۇنۇ گۆزۈلەيىلەر .. بىزە تارىخ بۇبۇ آرتىق بۇ تجروبه وار . گۈنئى اۆدەر بابىجان توركلەرى آرتىق سىياسەتچىلەشەپ ، ساۋادلاشەيلار . بئىندەن گتيرىپ بۇش پىردەن كىمەنى بۇخارى چىخارا بىلمەىرگى .

گە تىرمەكلە قاپى دالداسىندان چىخماق ايسە بىرلەر . وە آچىقچا ساتماق ايسە بىرلەر . مئىن ھادى جعفرى كىمى مۇلازلار وە تانىمىش رۇحانىلر خانمەنەى بە قارشى دانىشەپ ، دئىپىرلەر كى ، سىن ايسلامى بى ابرۇ ، دىنى قۇرمتەن سالدەين . بۇنا جواب اولاراق ايسە رۇئىم رۇرنالىستلر وە بۇخارىدا سىرالادىغىمىز حىزىلرەين عضولرەينە ايشكىنچە وئرىلەر . اۇنلارەين تئولوزىيالاردا چىخارىپ . بالان اعترىاف وە ايفادە وئرمەىە مچىۇر ائىدەرلر . عىن ايستالين دۈۈروندە اۇلدۇغۇ كىمى اعترىاف ائىدەرلەر كى ، بىز گوناھكارلىق ، جىنايەتكارلارەين وە آمىرىكانىن آدمىيىق . بۇ تجروبهين ائەلە زامانىندا شاھەين اۆزۈ ائەلە خەمىنىنىن اۆزۈدە اىستىفادە ائىدەر . بۇ گۈندە اۆزلىرىندە اۇلان پارىتيا باشچىلارەين ، رۇرنالىستلر وە باشقالارەين ايشكىنچە ائىندە اعترىاف . ائىدەرلەر ، تئولوزىيالاردا اىنگىلىسلەردەن آمىرىكىلارەين تاپشىرىق آلتىرىق دئىدەرلەر . اۇنلارەين تاپشىرىقلارەين بىرئە پىتيرىرگى . لاكىن بۇ گۈن « رىضالت » غۇشەندە يازىپ كى ، داھا ھىچ كىم بۇ شئىلەر ائىنەىر ، داھا بۇچور اعترىافلارەين زامانى كئىچىپ . بۇرادا ايدۇتۇزى داۋاسى گئىدەر . بىر طرف دئىپر ايسلام حۆ كۇمئى ، يعنى عقدا ايسلامى اۇلسۇن ، قارشى طرف دئىپر جىمھورىيت اۇلسۇن . طىبعى دىر كى سىستىم ، وە فارس اىرچى كۇلۇبلىلەرى قالمالىدەر . خەمىنىنىن گتيرىلمەسىنى ، شاھەين بىرئە قۇبۇلماسى پىلانچىسى اۇلان برئۇنىسكى جىناپلاردا العزىرە تئولوزىيۇن كانالىندا ايراندا سىستەمە يىشمە سىنى ايسەمە دىكلرەنى آچىقچا بيان ائىدەر . كالىفۇرنىيادا يئىلەشش فارس اىرچى تئولوزىيالارەين اۆدەر بابىجان توركلەرى قىنايىرلەر كى ، نىبە اۇنلار مېر حسىن مۇسوى بە ، كرۇبە قاتىلمىلار . دىقتلە اۇرادا گئەدە ن اۇلۇشۇملارەين اىزلە رىسىز گۆرە سۇنۇز كى ، ايران آدلانان پىردە اۆدەر بابىجان شەلرەيندە اۆدەر بابىجانلىلارەين امانسىز حىسلىرى دەۋام ائىدەر . ھىچ بىر اۆدەر بابىجانلىلار رەحم ائىتمىلەر . ھەر اىكى طرف ايسەمىرگى ، ايران آدلانان پىرئىن بۆتۈلۈپۈن نەمىن باھاسىنا اۇلۇرسا اۇلسۇن ساخلاسىن . تامامىت ارضى (تۇپراق بۆتۈلۈپۈ) ائەلە قران ايسى كىمى بىر شغىدەر . آمما فېكەر وئرىن كى ، بىلۇچلار ، كۇردلر ، الاحوازدا كى عربلر رۇئىمە قارشى سىلاھلى ساۋاش آبارىرلار . بۇنۇدا ھامى بىلەر . آمما اۆدەر بابىجانلىلار دەۋاملى اۇلاراق مىللى دئىمۇ كراتىك بىر حركەت پورودور . كوردلر سەس وئرمەىە قالخىدلار . سۇنرا ايسە بئىندە ن فېكىرلەرىنى دەپشەيدەرلەر . ھم رۇئىم ، ھمدە رۇئىمىن مۇخالىف قانادى لۇرلار وە گىلەكلەر داخىل اۇلماقلا بۆتون خالقلارەين رۇئىمە قارشى اۇلدۇغۇنۇ بىلەر . دىگەر طرفىندە بىلەر كى اساس گۈچ خالقلارەين . اۇنلار بىلەر كى ، اۇرادا باشابان مىللتلر ۳ نچۇ بىر گۈچ كىمى حركەت ائىدەرلر . سىچىگىلەر اۆنچەسى كرۇبە وە رەفسنجانىدا مىللتلەر چۇخ شئىلر وەد ائىدەر . جىنا واختى ايلە ائىقېلاب قۇورادىياسىنىن باشچىسى اۇلمۇش مۇحسىن رىضابى تەكلىف وئرمىشەى كى ، اۆلكەدە دئىمۇ كراتىك فئدرالىزم قۇرۇلسۇن . احمدى نۇادا تئولوزىيا چىخىشىندا اۇندان نە سۆز دانىشەيغىنى سۇرۇشۇدۇر .